

יוסף (אצ"י) שפיצר

נפל ביום ג' בתמוז תש"ח (10.07.1948)

בן 21 בנופלו

מקום מנוחתו בית העלמין הצבאי ראש פינה

החיים בהונגריה לפני תקופת השואה

נולד ב-10.3.1927 בעיר באיה שבדרום הונגריה.

למד בבית ספר יסודי עממי ותיכון בעיר מגוריו.

לכשיצאו בהונגריה הגזרות האוסרות העסקת יהודים במקצועות הדורשים השכלה גבוהה, פנה ללימודי חייטות והתמקצע בהם.

הונגריה בתחילת תקופת השואה

בשנים הראשונות של מלחמת העולם השנייה, היה מצבם של יהודי הונגריה טוב ממצבם של היהודים בשטחי הכיבוש הגרמני (הונגריה לא נכבשה על ידי הגרמנים עד ראשית 1944). אמנם זכויותיהם נשללו אך עדיין הם חיו בתחושת יציבות יחסית משום שחייהם לא הועמדו בסכנה מידית. שונה היה גורלה של קבוצת הגברים בגיל הגיוס (גילאי 18-52) מקרב האוכלוסייה היהודית שגויסה לשירות העבודה לאחר שהשירות בצבא נאסר עליהם. למעשה היו אלו יחידות של עבודה בכפייה בתנאים קשים ביותר, בחזיתות השונות בהן נלחם הצבא ההונגרי. כארבעים ושניים אלף יהודים מצאו את מותם בגדודים אלו עד לסוף מלחמת העולם.

כיבוש גרמני בהונגריה

ב-19 במרץ 1944 פלש הצבא הגרמני להונגריה. מיד סומנו היהודים בטלאי צהוב, רכושם הוחרם, ונקטו צעדים להפרדתם מן האוכלוסייה הכללית לשם השמדתם. היהודים נצטוו לעבור לגטאות שהוקמו בכל עריה של הונגריה. ריכוזם של יהודי בודפשט נדחה לשלב האחרון. פעולות אלו נוהלו על ידי אדולף אייכמן. ב-15 במאי החל שילוחם של יהודי הונגריה לאושוויץ. התקדמותו של הצבא האדום אל עבר גבולות הונגריה הביאה את הגרמנים להאיץ את השמדת היהודים בכל השטחים שעוד נותרו בידם. בתוך שבועות ספורים בלבד גורשו לאושוויץ כ־450,000 יהודים. עם סיום המשלוחים, ביולי 1944, לא היו עוד יהודים בהונגריה מחוץ לבודפשט.

החיים בתקופת השואה

בזמן השלטון הנאצי התחפש לחייל גרמני.

לאחר זמן מה, הפאשיסטיים ההונגרים עלו עליו, והוא נדון לגזר דין מוות.

יוסף נכנס לכלא וברח ממנו. ולאחר זמן מה נתפס וברח ממנו פעם נוספת.

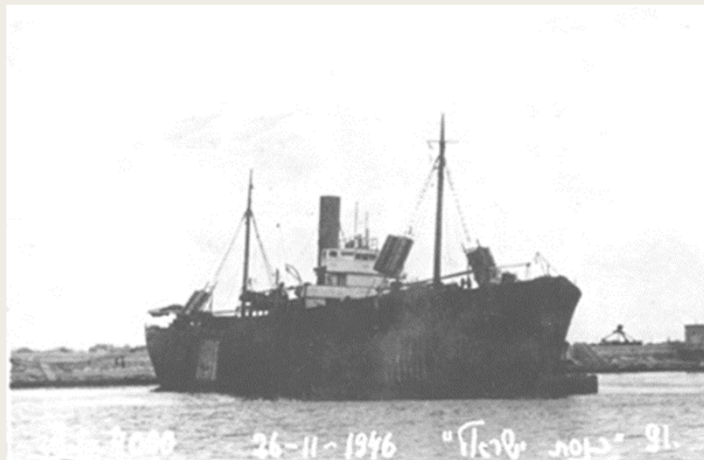

אוניית המעפילים "כנסת ישראל"

אוניית המעפילים 'כנסת ישראל' נקראה ע"ש הארגון העצמאי של היישוב היהודי בארץ. שמה הקודם של האונייה בהפלגה היה 'תנועת המרי העברי', האונייה – מהגדולות שידע מפעל ההעפלה - הוכנה לקראת הפלגתה לארץ בנמל באקאר ביוגוסלביה בידי צוות בראשותו של בנימין ירושלמי, שהסתייע ב- 300 שבויי מלחמה גרמנים "מתנת" ממשלת יוגוסלביה. השלטונות המקומיים התייחסו באהדה רבה למפעל ההעפלה, ונשיא יוגוסלביה, אף ביקר בנמל בעת ההכנות.

בדרך לארץ ישראל

על האונייה הפליגו מבאקאר ב- 5 בנובמבר 1946, עם 3,445 מעפילים על 'כנסת ישראל', במהלך ההפלגה ארצה הצטרפו עוד 11 תינוקות למניין המעפילים. ב- 21 בנובמבר העבירה 'כנסת ישראל' סמוך לאי סירינה את בנימין ירושלמי ואת רוב הצוות הזר לסירה שיצאה מנמל פיראוס. מאותה נקודה ועד לחופי הארץ הושטה האונייה בידי המלווים וצוות מקרב המעפילים.

הסיבון

ב- 24 בנובמבר עצרה אותה משחתת בריטית וציוותה עליה להפליג לקפריסין. אך היא המשיכה לכיוון חיפה והוקפה ע"י 3 משחתות בריטיות. הספינה הובלה לחיפה ונמסרה לטיפול הצבא, בינתיים הוגשה עתירה לבית המשפט העליון נגד הורדתם, כליאתם וגירושם של המעפילים. עוד לפני מתן פסק הדין, הוחל בהורדתם בכוח ואז התפתח מאבק אלים, מהקשים שידע מפעל ההעפלה, במהלכו נהרגו שני מעפילים. אחרי שרימוני גז חדרו לחדר התינוקות נתן יוסי הראל, מפקד ההפלגה פקודה להיכנע. המעפילים גורשו לקפריסין.

בארץ

**סמוך לסוף 1947 התגייס להגנת המולדת ושירת בחטיבת "כרמלי".
יוסף השתתף במערכות משמר העמק, חיפה וטירה, דגניה, ג'נין,
ובשחרור הגליל המערבי עד ראש הנקרה.**

חטיבת כרמלי

החטיבה ערכה פעולת נקם כנגד הכפרים בלד א-שיח' לאחר טבח בתי הזיקוק ב-30 בדצמבר 1947, בה נהרגו מתושבי הכפר [2]. ב-14 במרץ 1948, פוצצו חיילי גדוד 21 של החטיבה את מנהרות הרכבת בראש הנקרה וזאת כדי למנוע מעבר כוחות מלבנון דרך המסילה. ב-27 במרץ 48 יצאה שיירה של החטיבה, שנודעה בשם שיירת יחיעם, לעקוף את עכו ולהביא אספקה ליישובי הצפון, השיירה הותקפה סמוך לנהריה ונגרמו לה אבדות קשות.

פעולות החטיבה

באפריל 48 סיימה החטיבה בהצלחה את הקרב על חיפה, הודות לתכנון המדויק ולהיכרות עם הסביבה והמתקנים הצליחה החטיבה תוך פחות מ-24 שעות לתפוס את כל הבסיסים הבריטיים והמפעלים האסטרטגיים בעיר. החטיבה הכניעה את ההתנגדות הערבית והשתלטה על העיר. לאחר פלישת צבאות ערב הכניע כוח של החטיבה את עכו במבצע בן עמי.

מבצע ברוש

עם חידוש הקרבות בתום ההפוגה הראשונה, השתתף במבצע "ברוש" לחיסול ראש-הגשר הסורי באזור משמר הירדן. מבצע ברוש היה מבצע צבאי של צה"ל שנערך במלחמת העצמאות בתאריכים 9 ביולי 1948 - 18 ביולי 1948, כחלק מקרבות עשרת הימים, ומטרתו הייתה כיבוש ראש הגשר הסורי במשמר הירדן. לאחר עשרה ימים של קרבות עקובים מדם, לא הושגה מטרת המבצע, וקו החזית נותר דומה מאד לזה שלפני תחילת המבצע. עם זאת, האיום הסורי לבתר את הגליל העליון הוסר. בליל ה-9-10 ביולי 1948 בשעה 22:00 החלה תקיפת כוחות צה"ל במסגרת מבצע ברוש.

שלבי המבצע

השלב הראשון של המבצע הסתיים בהצלחה חלקית. גדוד 23 כבש את תל המעברה בדרום אגם החולה, את חירבת ג'לבינה, ואת חירבת דוריג'את ממזרח לירדן. לעומת זאת, גדוד 22 שהיה אמור לעבור את הירדן בגשר פונטונים, כדי לכבוש את בית המכס העליון, לא הצליח במשימתו, בגלל אי השלמתו של הגשר. חלק מן הגדוד עבר בסירות וברפסודה, אך התברר כי הגדוד לא יספיק לכבוש את בית המכס בו בלילה, ולכן הוחלט להחזיר את חיילי הגדוד שכבר צלחו את הירדן. ממערב ומדרום, בהתאמה, כבשו כוחות חטיבת 'עודד' את משלט 243 וכוחות גדוד 24 של 'כרמלי' את משלט 223. עם בוקר החזיקו הסורים בראש הגשר רק במשמר הירדן ובכרד אל בקרה לידו.

שלבי המבצע

חלק מן הגדוד עבר בסירות וברפסודה, אך התברר כי הגדוד לא יספיק לכבוש את בית המכס בו בלילה, ולכן הוחלט להחזיר את חיילי הגדוד שכבר צלחו את הירדן. ממערב ומדרום, בהתאמה, כבשו כוחות חטיבת 'עודד' את משלט 243 וכוחות גדוד 24 של 'כרמלי' את משלט 223. עם בוקר החזיקו הסורים בראש הגשר רק במשמר הירדן ובכרד אל בקרה לידו.

נפילתו

**יוסף שפיצר נפל ב -10.7.1948 בקרב משמר הירדן נגד הסורים.
שפיצר הובא למנוחות בראש פינה ב - 12.7.1948.**

שמות המציגים

מאיה בן ששון , יואב חן

חטיבת אחרון הביילויים ראשון לציון

יזכור